

Bác Hồ và những giá trị nền tảng của ngành y tế

Chủ tịch Hồ Chí Minh là người đặt nền tảng tư tưởng cho sự hình thành và phát triển của nền y tế nhân dân Việt Nam. Trong quan điểm của Người, sức khỏe không chỉ là nhu cầu thiết yếu mà còn là điều kiện quan trọng để nhân dân xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Ngay từ những năm đầu của chính quyền cách mạng, Người đã xác định chăm sóc sức khỏe nhân dân là nhiệm vụ trọng tâm của Nhà nước và của đội ngũ thầy thuốc (1).

1. Sức khỏe – vốn quý của con người và quốc gia

Trong nhiều bài viết và bài nói chuyện, Hồ Chí Minh khẳng định sức khỏe là nền tảng của hạnh phúc cá nhân và sự phát triển của đất nước. Quan niệm “dân mạnh thì nước mạnh” thể hiện mối gắn kết giữa công tác y tế với sự nghiệp cách mạng, cho thấy Người luôn nhìn nhận y tế như một lĩnh vực chiến lược chứ không chỉ là nhiệm vụ chuyên môn (1)(4).

Tư tưởng này cũng được kế thừa trong các chiến lược phát triển y tế của Việt Nam giai đoạn gần đây, đặc biệt là định hướng y tế gắn với an sinh xã hội và phát triển bền vững (6).

2. Đạo đức nghề y – “Lương y phải như từ mẫu”

Một trong những luận điểm quan trọng nhất của Hồ Chí Minh dành cho ngành y được thể hiện trong “Thư gửi Hội nghị cán bộ y tế” ngày 27/2/1955, khi Người chỉ rõ trách nhiệm và đạo đức người thầy thuốc:

“Người thầy thuốc chẳng những có nhiệm vụ cứu chữa bệnh tật mà còn phải nâng đỡ tinh thần người bệnh... Lương y phải như từ mẫu.” (1)

Lời dạy ấy không chỉ mang ý nghĩa đạo đức nghề nghiệp mà còn trở thành chuẩn mực cho đào tạo y khoa Việt Nam. Các trường y ngày nay vẫn dựa trên tinh thần này để xây dựng chương trình rèn luyện y đức, coi sự tận tâm và tính nhân văn là phẩm chất không thể thiếu của người thầy thuốc (5).

3. Tư tưởng về y tế dự phòng – “phòng bệnh hơn chữa bệnh”

Hồ Chí Minh đặc biệt nhấn mạnh vai trò của y tế dự phòng. Người chỉ rõ: muốn nâng cao sức khỏe nhân dân thì cần ngăn ngừa bệnh tật từ sớm. Đây là tư tưởng tiên bộ, phù hợp với xu hướng y học hiện đại (2).

Sau Cách mạng Tháng Tám, tinh thần “phòng bệnh hơn chữa bệnh” đã được thể chế hóa trong nhiều chiến dịch quốc gia: diệt muỗi, tiêm chủng mở rộng, vệ sinh môi trường... và trở thành trụ cột trong chiến lược y tế Việt Nam thế kỷ XXI (6)(7).

4. Kết hợp y học cổ truyền và y học hiện đại

Một điểm đặc sắc trong tư tưởng Hồ Chí Minh là sự trân trọng giá trị của y học cổ truyền. Người cho rằng cần bảo tồn, phát triển các phương pháp chữa bệnh dân tộc, đồng thời tiếp thu có chọn lọc tinh hoa của y học thế giới (2).

Quan điểm này đã góp phần hình thành mô hình y tế kết hợp Đông – Tây y hiện nay. Nhiều bệnh viện y học cổ truyền, trung tâm nghiên cứu dược liệu và chương trình quốc gia về phát triển thuốc từ thảo dược tiếp nối định hướng này (8).

5. Nêu gương trong thực tiễn chăm sóc sức khỏe nhân dân

Bác Hồ không chỉ nói mà còn làm gương. Người thường xuyên đến thăm bệnh viện, hỏi han người bệnh, động viên các y bác sĩ và nhắc nhở phải:

- nhẹ nhàng,
- chu đáo,
- tôn trọng và gần gũi nhân dân.

Những câu chuyện này được ghi lại trong nhiều tài liệu nghiên cứu về lịch sử ngành y và trở thành biểu tượng đẹp về hình ảnh người lãnh tụ giản dị, giàu nhân ái (3).

6. Giá trị bền vững trong giai đoạn hiện đại

Ngày nay, tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng nền y tế nhân dân vẫn giữ nguyên giá trị, đặc biệt trong các lĩnh vực:

- phát triển y tế cơ sở;
- nâng cao chất lượng khám chữa bệnh;
- chú trọng y đức và đạo đức nghề nghiệp;
- đẩy mạnh y tế dự phòng;
- kết hợp y học hiện đại và y học cổ truyền;
- coi sức khỏe nhân dân là trung tâm của mọi chính sách.

Những giá trị ấy tiếp tục soi đường cho ngành y tế Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế.

Tài liệu tham khảo

1. Hồ Chí Minh (2011), *Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 6, NXB Chính trị Quốc gia Sự Thật.*
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2001), *Văn kiện Đảng Toàn tập, tập 16, NXB Chính trị Quốc gia.*
3. Bộ Y tế – Viện Chiến lược và Chính sách Y tế (2014), *Lịch sử ngành Y tế Việt Nam (1945–2010), NXB Y học.*

4. Nguyễn Duy Cường (2019), Tư tưởng Hồ Chí Minh về y tế và vận dụng trong giai đoạn hiện nay, Tạp chí Lý luận Chính trị.

5. Bộ Y tế (2020), Chuẩn đạo đức nghề nghiệp của cán bộ y tế, NXB Y học.

6. Chính phủ Việt Nam (2023), Chiến lược quốc gia bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân giai đoạn 2021–2030, tầm nhìn 2045.

7. Trần Thị Lan Anh (2021), Y tế dự phòng trong bối cảnh dịch bệnh mới nổi tại Việt Nam, Tạp chí Y học Dự phòng.

8. Phạm Quốc Bảo (2022), Phát triển y học cổ truyền trong hệ thống y tế hiện đại, Tạp chí Y học Cổ truyền Việt Nam.

Nguồn: Bộ Y Tế

Kỷ niệm 65 năm Ngày Thầy thuốc Việt Nam (27/2/1955 – 27/2/2020): Chủ tịch Hồ Chí Minh với ngành y tế

